

1924 – 1955

Begin **1924** werd het voorstel gedaan om het roken in kerk (tijdens de dienst) te verbieden. Ook kwam aan het licht dat enkele broeders van de gemeente zich bezig hielden met smokkelen. Dit werd in deze streek veel gedaan. De raad was van mening dat dit niet mocht worden gedaan door leden van een Christelijke gemeenschap. Ze moesten er onmiddellijk mee stoppen anders werden ze geschrapt als gemeentelid.

De gemeente stond er in **1924** financieel niet zo goed voor en daarom werd besloten de vrijwillige bijdrage wekelijks bij de leden thuis op te halen. De penningmeester had berekend dat ieder lid fl. 20,- per jaar moest betalen om uit de schulden te komen, dit was 0,40 cent per week. In augustus bleek deze maatregel succes te hebben en indien men door ging, zou alles weer goed komen. Aan het eind van **1924** had onze gemeente 313 leden en was daarmee de op één na grootste gemeente van Nederland. In april van **1925** werd besloten om met Pinksteren een Openluchtmeeting (Landdag) met zang en muziek te organiseren bij Weerdinge. Ook moest het 50 jarig bestaan van de gemeente geregeld worden. De herdenkingsdienst werd gehouden op 19 juli 's morgens en 's middags een feestelijk samenzijn met alle verenigingen, omliggende gemeenten en de Uniecommissie. Voor het eerst werd er in december in onze kerk een jeugddag gehouden. Deze werd zo goed bezocht dat werd besloten dit vaker te doen. In dit zelfde jaar vertrokken er veel mensen uit ons dorp naar Eindhoven, Amsterdam en Limburg De werkomstandigheden waren daar veel beter en de lonen hoger. Hier waren ook veel gemeenteleden bij zodat aan het eind van **1925** het ledenaantal was gedaald naar 299. In het voorjaar van **1926** werd een aanvraag ingediend voor Koninklijke Goedkeuring voor de statuten en reglementen der gemeente. De Pinkstermeeting van het voorgaande jaar was zo goed bevallen dat werd besloten dit ieder jaar te doen maar dan i.s.m. Emmererfscheidenveen. De Algemene Vergadering van de Unie werd elk jaar door enkele leden van onze gemeente bezocht, maar dit jaar leek het mis te gaan door de krappe kas, toch werden er drie leden afgevaardigd met elk fl. 10,- op zak, de rest moesten ze zelf bij betalen. Dat dit mensen waren met een goed gevulde beurs is denk ik wel duidelijk. Uit de gemeente Eindhoven (gesticht door oud-inwoners van Nieuw Weerdinge) kwam het verzoek of hun doopkandidaten hier gedoopt konden worden omdat daar nog geen doopvont was. In **1927** werd besloten om de Pinkstermeeting, i.v.m. grote belangstelling, te verplaatsen naar de Emmerdennen. Omdat er vergaderruimte te kort was, werd in dit jaar het lokaaltje naast de kerk gebouwd en in oktober in gebruik genomen. Het koude water in het doopvont was nog steeds een probleem. Er was al vaak gesproken over een verwarmingsapparaat maar de meerderheid van de raadsleden vond dit niet Bijbels. Daarom moest een zuster die de doop had aangevraagd en van haar arts niet in koud water mocht, uitwijken naar Stadskanaal waar wel een verwarmd doopvont was. In dit zelfde jaar was er ook een Jeugdconferentie. Hier mochten twee leden van ons jeugdcomité naar toe, mits zij tegen het voorstel van de gemeente Stadskanaal zouden stemmen. Deze gemeente stelde voor om eens met de jeugd te gaan kamperen of een fietstocht te houden. In onze gemeente kon men niet instemmen met deze "nieuwerwetse" ideeën. In **1929** werd op aanraden van de Uniecommissie. in Valthermond een lokaaltje gebouwd voor samenkomsten en verenigingswerk. Dit alles onder toezicht en leiding van broeders uit onze gemeente. In 1930 ging alles in de gemeente rustig zijn gangetje. De verenigingen draaiden op volle toeren. Een paar cijfers: Jongemannenvereniging 100 tot 140 leden, jongelingsvereniging "Gideon" 27 leden,

kleine meisjesvereniging 30 leden, jongedochtersvereniging "Jezus Alleen" deed met 20 leden veel werk onder de armen in de gemeente. Er was Bijbellezen in twee groepen: van 12 tot 14 jaar met 25 leerlingen, van 15 jaar en ouder met 33 leerlingen. De zondagsscholen hadden samen 320 kinderen en het zangkoor oefende elke maandagavond met 63 leden. De muziekvereniging

oefende nog wel elke vrijdagavond maar waar het "de kunst" betrof gingen ze niet vooruit omdat er gebrek aan goede spelers was. In **1931** werden er zondingsavonden gehouden. Er kwam een zendeling van het Russisch Zendingsgenootschap in onze kerk en in het lokaaltje in Ter Apel. Ook onze eigen zendeling, zr. Reiling, die met verlof was kwam over haar werk vertellen. Het jaar **1932** bracht enige veranderingen met zich mee. Alle gebouwen kregen een grote beurt, schilderwerk van binnen en buiten en de plafonds werden afgewassen. In oktober vertrok ds. Reiling naar Hengelo en moest de gemeente op zoek naar een nieuwe voorganger. Hierdoor werd de arbeid in Valthermond overgedragen aan Tweede Exloërmond. In het begin van **1933** kwam het bericht van de burgemeester dat er met Pinksteren geen gebruik kon worden gemaakt van de Emmerdennen. Daarom werd besloten dan maar naar de Landdag in Gieten te gaan, zoveel mogelijk op de fiets. Voor hen die niet konden fietsen werd een bus gehuurd. Hiervoor moest 0,70 cent per persoon worden betaald. Er kwam ook weer een nieuwe voorganger, br. Mostert. Hoewel hij nog niet door de Unie werd erkend als voorganger deed hij op 30 juli zijn intrede in de gemeente. In het begin van het jaar ondervond hij veel tegenwerking van enige gemeenteleden. Zij vonden hem te jong en zijn prediking was volgens hen niet goed. De raadsleden dachten dat het na een wat moeilijke aanloop wel beter zou gaan en gingen niet op het voorstel in om br. Mostert te ontslaan. Daarom onttrokken halverwege het jaar enige broeders en zusters zich aan de gemeente. De Landdag ging dit jaar weer gewoon door in de Emmerdennen. Om de fietsenstalling kwam een hek omdat er nog steeds fietsen werden gestolen. In **1935** wilden de broeders en zusters uit Ter Apel graag zelfstandig worden. Na veel gepraat besloot de raad dat de tijd hiervoor nog niet rijp was en men nog maar wat moest wachten. De muziekvereniging werd, door gebrek aan belangstelling, opgeheven. De leden die er nog waren gingen over naar de Gereformeerde muziekver. "Juliana". In **1936** ging het financieel niet goed. Dit kwam door de slechte leefomstandigheden en de lage lonen. Ondanks de zorgen ging het werk in de gemeente door, er kwam zelfs nog een zondagsschool bij. In de loop van het jaar namen de zorgen toe, de diensten werden slecht bezocht, er was onenigheid onder de leden en Ter Apel drong steeds weer aan om zelfstandig te worden. Na nogmaals alles te hebben bekeken werd besloten dat Ter Apel per 1 januari **1938** een zelfstandige gemeente zou worden. Aan het eind van **1938** maakte de penningmeester bekend dat het financieel gezien zeer slecht ging en er dit jaar voor het eerst geen Uniebijdrage was betaald en de boeken met een tekort werden afgesloten. Het waren moeilijke tijden voor de gemeente, in oktober vertrok br. Mostert en werd br. Weenink uit Stadskanaal consulent. Donkere wolken pakten zich in **1939** samen boven Europa en ook ons land en dorp ging dit niet voorbij. In **1940** was de oorlog een feit, jonge broeders van de gemeente die tijdens de mobilisatie waren opgeroepen keerden na de capitulatie ongedeerd terug. In deze moeilijke tijd had de gemeente een herder nodig en in november deed ds. Prins intrede in de gemeente. Alles ging zo gewoon mogelijk door,

verenigingswerk en vergaderingen, op één van deze vergaderingen werd besloten dat er voor en na de dienst niet meer gerookt mocht worden in de kerk. Aan het eind van dat jaar kwam de secretaris tot de ontdekking dat er, voor het eerst in 20 jaar, niemand was gedoopt. In 1941 mocht er op last van de bezetter geen verenigingswerk meer worden gedaan. Toch ging alles gewoon door onder de naam “Bijbelklassen”. In ditzelfde jaar werd Zusterhulp opgericht en herdacht de gemeente dat 25 jaar geleden br. Hietkamp met de zondagsschool aan de Oude Schutting was begonnen en deze ook al die tijd had geleid.

Tegen de verdrukking in groeide de gemeente er waren op 31 december 230 leden, waarvan 30 dat jaar waren gedoopt. In het begin van 1942 moest het zangkoor het verplichte bord “Voor Joden Verboden” ophangen. Dit stuitte op grote weerstand van alle leden en ze besloten een tijdje te stoppen, totdat iemand ontdekte dat het zangkoor wel kon zingen onder de noemer “Kerkkoor”. Het gehate bord was dan niet nodig en in september werd er weer volop gezongen. In 1943 werd de Landdag ook verboden, verder ging alles gewoon door. Dat werd in 1944 anders want toen werd de avondklok ingesteld en daarom werd al het gemeentewerk, wat ’s avonds plaats vond, stopgezet. Ook werd er dat jaar een nieuw pijporgel gekocht wat een hele verbetering was. Vrede, ons dorp werd bevrijd door Poolse soldaten. Tijdens de bevrijdingsactie kreeg het voorgangergezin de schrik van hun leven, vanuit een vliegtuig werd naar de grond geschoten en de kogels kwamen tot in de slaapkamer van de pastorie, wonderbaarlijk werd niemand geraakt. De broeders die te werk waren gesteld in Duitsland kwamen allemaal behouden weer thuis en de “Bijbelklassen” werden weer gewoon verenigingen en het “Kerkkoor” weer zangvereniging. Eind oktober kwam er, i.s.m. omliggende gemeenten een gemeenteblad uit. Op 24 maart 1946 neemt ds. Prins afscheid van de gemeente, hij vertrekt naar Deventer. In de vacante periode werd er veel van de raadsleden gevraagd. Ze leidden bidstonden, avonddiensten en verschillende verenigingen. Het gemeenteblad bleek een groot succes en werd in onze en vier omliggende gemeenten met grote aandacht gelezen.

In 1947 werd er voor het eerst na de oorlog weer een Pinksterlanddag gehouden in de Emmerdennen. Er werd dit jaar drie keer een beroep op een voorganger uitgebracht maar het wilde niet erg lukken. Toch bleef het goed gaan in de gemeente. In de afgelopen jaren waren er veel broeders en zusters vertrokken naar Emmen. Daar werd een vereniging opgericht om te komen tot stichting van een Baptisten gemeente. Hiervoor werd toestemming gevraagd aan onze gemeente en aan de gemeente in Emmererfscheidenveen, dit was omdat de broeders en zusters in Emmen nog steeds lid waren bij ons of in Emmererfscheidenveen. De toestemming werd gegeven onder voorwaarde dat als de gemeente werd ontbonden de bezittingen vervielen aan beide gemeenten. In 1949 had Emmen een eigen gemeente. In 1948 liep het kerkbezoek terug. De leden werden opgeroepen de diensten toch trouwer te bezoeken. Het gemeenteblad kwam vanaf oktober niet meer uit omdat de redacteur, ds. Bakker uit Emmererfscheidenveen vertrok naar een andere gemeente. In november werd, op advies van de Uniecommissie, de naam van onze gemeente veranderd. Het was: “Gemeente van Gedoopte Christenen gevestigd te Weerdingermond, Gemeente Vlagtwedde” en het werd: “Baptisten Gemeente gevestigd te Nieuw Weerdinge, Gemeente Emmen”. Een verandering waar iedereen mee in kon stemmen. In 1949 werd er weer een beroep gedaan op een voorganger, met succes dit keer. Ds. J. Scholten te Vriescheloo nam het beroep aan en op 19 juni was de intrededienst. Het Jeugdwerkcomité, dat voor de oorlog al het maandblad “de Zaaier” verspreidde in ons dorp, begon hier dit jaar ook weer mee. Elke maand werden er zo’n 500 rondgebracht. De zangvereniging had 24 leden. Dit vond de dirigent te weinig en hij deed daarom een

dringende oproep aan iedereen om het koor te komen versterken, ook donateurs waren welkom om de kas te vullen. Op de eerste zondag van februari **1950** werd met een zondagsschool begonnen in de boerderij van de familie Reiling aan het Achterdiep (nu Maatschap Boode). Alle ouders die in de omgeving van het 1^e Kruisdiep woonden werden opgeroepen hun kinderen hier naar toe te sturen. In juli bestond de gemeente 75 jaar, dit werd onder grote belangstelling herdacht op 3 september. In **1951** kwam er een verzoek van de Zangbundelcommissie (Unie) om een voorschot voor het drukken van een nieuwe bundel "Lofzang en Gebeden". Dit verzoek werd afgewezen omdat de kas van de gemeente bijna leeg was. De familie Reiling vertrok in **1952** naar Emmen en de zondagsschool werd vanaf toen gedaan door br. en zr. Heikens die nu in de boerderij woonden. Zusterhulp ging voor het eerst op reis en genoot zeer van bos, heide en de vrije dag. In **1953** moest het asfalt op het dak van de kerk vernieuwd worden maar hiervoor was geen geld. Elf broeders wilden dit klusje wel aanpakken en de voorganger deelde mee dat een ieder die niet mee hielp fl. 2,50 extra in de collecte moest doen om zo het materiaal te betalen. Dat dit ook gebeurde bleek uit het feit dat er na afloop van het werk nog geld over was. In mei **1954** vertrok ds. Scholten naar Musselkanaal en werden de diensten geleid door voorgangers van andere gemeenten. In **1955** breidde de zondagsschool van br. en zr. Heikens zich zeer snel uit. Als kind ging ik daar ook naar toe en ik weet nog dat we dicht opeen gepakt in de grote kamer zaten, de groten op een paar banken en de kleintjes ervoor op de grond.

